

יחסי סין-טאיוואן: בין דיאלוג להרתעה

מני וקנין | גיליון 2136 | 6 במאי 2026

באפריל 2026 נחתה בשנגחאי ג'נג לי-וון, יושבת ראש מפלגת העם הלאומית (KMT) ומנהיגת האופוזיציה המרכזית בטאיוואן. שיאו של הביקור היה פגישה עם נשיא סין, שי ג'ין-פינג - מפגש ראשון מזה קרוב לעשור בין הנהגות שתי המפלגות ההיסטוריות. ג'ינג תיארה את הביקור כ"**מסע שלום**" וניסיון להפגת המתחים מול סין, בעוד מבקריה בממשלת טאיוואן ראו בו מהלך בעייתי וכינו אותו "**כניעה מבישה**". מעבר לוויכוח על הגדרתו, הביקור מציב שאלה רחבה יותר: האם מהלך מסוג זה יכול לפתוח עידן חדש ביחסי סין-טאיוואן, או שמא המרחק הפוליטי והזהותי בין שני צדי המצר עמוק מכדי שביקור בודד ישנה אותו?

המערכת הפוליטית בטאיוואן מאופיינת זה שנים בפיצול בין שתי תפיסות יסוד. המפלגה הדמוקרטית-פרוגרסיבית (DPP) - מפלגה צעירה יחסית ופופולרית, המייצגת בעיקר את הדור הצעיר והזהות הטאיוואנית המתגבש - אשר שולטת כיום בראשות הנשיא לאי צ'ינג-דה, מדגישה זהות טאיוואנית מובחנת ושואפת לחיזוק מעמדו הבינלאומי של האי כישות ריבונית. גישתה עקרונית ואידיאולוגית ועמדתה כלפי בייג'ינג נוקשה ביסודה. לעומתה, ה-Kuomintang (בקיצור: KMT) היא מפלגה ותיקה וממסדית, ושורשיה נטועים עמוק בהיסטוריה הסינית. גישתה פרגמטית: לא אידיאולוגיית עצמאות אלא ניהול יחסים, מסחר ודיאלוג. היא מכירה ב"קונצנזוס 1992" - הסכמה עמומה שלפיה שני הצדדים מקבלים את קיומה של "סין אחת", אם כי עם פרשנויות שונות. גישה זו מאפשרת לבייג'ינג לנהל שיח עם ה-KMT בזמן שהיא מסרבת לכל מגע עם הממשלה בראשות ה-DPP.

הידרדרות מואצת ביחסים בין טאיוואן לסין החלה ב-2016, עם עלייתה של ה-DPP לשלטון, ו**אף החמירה עם הבחרו של הנשיא הנוכחי**, לאי צ'ינג-דה, ב-2024. כחלק מהידרדרות זו הקפאה סין את כל ערוצי התקשורת הרשמיים עם טאיוואן, הגבילה ביקורים, הטילה סנקציות מסחריות והגבירה את תמרונה הצבאיים סביב האי, כולל תרגילי ירי חי נרחבים, תוך קידום רטוריקה לוחמנית גוברת. הנשיא שי לא הסתיר את כוונותיו: פתרון "סוגיית טאיוואן" בדורו, ללא הסרת האופציה הצבאית מהשולחן.

רקע הביקור: פרגמטיזם טאיוואני

המהלך של ג'ינג משקף תפיסה פרגמטית של המציאות האסטרטגית. לשיטתה, עצמאות טאיוואן אינה יעד ברהשגה בטווח הנראה לעין, וקידום רעיון זה עלול להוביל להסלמה. **לדבריה**, עצמאות טאיוואן היא "מבוי סתום מוחלט" ומי שממשיך לקדמה עושה זאת על חשבון מחיר שטאיוואן לא יכולה להרשות לעצמה לשלם.

לכך נוספים מספר שיקולים מעשיים. ראשית, חוסר הוודאות האמריקאי: הנשיא טראמפ, שהציע לדון עם שי בנושא מכירות נשק לטאיוואן והפעיל לחץ כלכלי על חברת השבבים TSMC, אינו נראה בעיני מנהיגת האופוזיציה כמגן אמין שיבוא לעזרת טאיוואן בעת צרה. היא אף **הזהירה** ש"אסור שטאיוואן תהפוך לקורבן או לקלף מיקוח של טראמפ" ולכן יש לנקוט קו זהיר ולא לסמוך על הגנה אמריקאית בלעדית. שנית, ג'ינג מתייחסת לממד הכלכלי: סין היא שוק עצום לתוצרת טאיוואנית, ויוקר המחיה הגואה באי מגביר את חוסר שביעות הרצון מהממשלה. שלישי, הגיון הגידור: **טאיוואן אינה חייבת לבחור צד**, עליה

לשמור על יחסים עם וושינגטון אך גם לפתח ערוצי דיאלוג עם בייג'ינג, ולגדר את הסיכונים בין שתי המעצמות. יתר על כן, ג'נג מדגישה זיקה תרבותית: הטאיוואנים לראייתה הם חלק מהציוויליזציה הסינית, ואין סיבה להימנע מדיאלוג על בסיס זה.

עם זאת, גישתה של ג'נג אינה נטולת סיכונים פוליטיים. החברה הטאיוואנית עוברת בעשור האחרון תהליך התחזקות של זהות נפרדת, והדגשת הזיקה הסינית אינה משקפת את עמדת רוב הציבור. [על פי סקר מכון פיין](#) משנת 2025, כ-67 אחוזים מתושבי טאיוואן מגדירים עצמם כטאיוואנים ולא כסינים. לפיכך, ג'נג ניצבת בפני אתגר משמעותי: לשכנע ציבור ספקני כי דיאלוג עם בייג'ינג אינו פוגע באינטרסים הלאומיים.

האסטרטגיה הסינית - דיאלוג ככלי השפעה

מנקודת מבטה של בייג'ינג, הביקור הוא הזדמנות אסטרטגית. סין פועלת בעקביות לעקוף את ממשלת טאיוואן הנוכחית ולבסס ערוצי השפעה חלופיים באמצעות גורמי אופוזיציה, ומפגש עם מנהיגה בכירה מה-KMT מאפשר לה לקדם יעד זה. באמצעותו היא מחזקת את הפילוג הפוליטי באי, מעמיקה את הפער בין ה-KMT וה-DPP ומבססת מסגרת של יחסים של מפלגה מול מפלגה העוקפת את הממשלה הנבחרת. במקביל, סין מציגה עצמה כגורם המעוניין בדיאלוג וביציבות, הן כלפי הציבור הטאיוואני והן כלפי הקהילה הבינלאומית.

לצד הממד הפוליטי, הביקור משרת גם יעד נרטיבי רחב יותר: הוא מאתגר את התפיסה שלפיה יציבות במצר טאיוואן נשענת בעיקר על הרתעה צבאית. בייג'ינג מבקשת לקדם [מודל חלופי](#), שלפיו פתרון הסוגייה יושג באמצעות הסכמות פוליטיות פנימיות, תוך צמצום הלגיטימציה למעורבות חיצונית ובפרט אמריקאית. בהקשר זה, לתזמון הביקור יש חשיבות מיוחדת: ג'נג הייתה אמורה להגיע לאחר הפגישה המתוכננת בין שי וטראמפ, אך דחיית ביקורו של טראמפ בסין בעקבות המלחמה באיראן הביאה לכך שהסינים [ניצלו את ההזדמנות](#) להקדים אותו. כך, הוענק לסין יתרון תודעתי מסוים: כאשר טראמפ יגיע לבייג'ינג, שי יוכל להציג בפניו מציאות שבמסגרתה שני צדי מצר טאיוואן כבר קיימו דיאלוג ולרמוז כי יציבות אפשרית גם ללא מעורבות אמריקאית ישירה. כך יוכל להדגיש כי קיימים בטאיוואן קולות הרואים בסין שותפה כלכלית ולא רק איום. בנוסף, התרחיש האידיאלי מבחינת סין הוא שהביקור המוצלח של נציגת ה-KMT יסיט את סוגיית המתחוח במצר טאיוואן משולחן הדיונים בפסגת טראמפ-שי ויהפוך אותה ממפגש גיאופוליטי טעון לפגישה בעלת אופי מסחרי, מה שיאפשר לסין להעלות את הסוגיות החשובות לה באמת [ולהתמודד עם טראמפ](#) כאיש עסקים ולא כפוליטיקאי. הביקור הגיע בתזמון פוליטי מיטבי עבור בייג'ינג: הפרלמנט הטאיוואני היה באותה עת [בעיצומו של משבר](#) סביב תקציב הביטחון המיוחד של 40 מיליארד דולר. ה-KMT לא רק חסמה את התקציב שוב ושוב מאז דצמבר 2025, אלא אף ביקשה לדחות את המשך הדיונים לאחר הביקור בסין. כך עלה בידי סין להשתמש בביקור כהוכחה לכך שדיאלוג עם טאיוואן יכול להשפיע על קצב התחמשתה - מסר שהופנה ישירות לווינגטון.

הביקור בפועל: רטוריקה, סמלים ותמריצים

ג'נג פתחה את ביקורה בשאנגחאי, המשיכה לנאנג'ינג, שם [הניחה זר](#) על קברו של סון יאט-סן, מנהיג המהפכה הסינית המכובד משני צדי המצר, וסיימה בבייג'ינג בפגישה עם הנשיא שי. ההצהרות שמסרו שניהם נראו מתואמות מראש, וניכרה בהן זהירות רטורית מחושבת.

שי נמנע לחלוטין מהביטוי "איחוד בדרכי שלום" - ניסוח שהשתמש בו בעבר ושרוב הטאיוואנים מפרשים כסיפוח כפוי, ולמעשה לא הזכיר את המילה "איחוד" כלל בנאומו הפומבי. במקום זאת [חזר ארבע פעמים](#) על עקרון "פיתוח בדרכי שלום", מונח המתמקד בתועלות כלכליות ובשיתוף פעולה, ולא בשאלת הריבונות. ג'נג מצדה חזרה על המילה "שלום" שוב ושוב, תוך הימנעות מהתייחסות ישירה לשאלת האיחוד. כשנשאלה לגביה, התחמקה וענתה שיש לטפל בעניינים אחד אחד ולצעוד קדימה בצורה מושכלת, צעד אחר צעד. "הדגש המשותף על "שלום" שימש בסיס להסכמה פומבית, גם אם מאחורי הקלעים נותרו פערים עמוקים.

בסיום הביקור הכריזה סין על סל של [עשרה תמריצים](#) כלכליים, הכולל פרויקטים של תשתית, קידום תירות, והסרת איסור על ייבוא מוצרים טאיוואניים, ביניהם פירות ודגים. לא כל ההקלות ייצאו לפועל, שכן חלקן תלוי באישור ממשלת טאיוואן, שאינה שותפה לתהליך. אולם עצם ההכרזה שידר מסר ברור: סין מתייחסת לג'נג כלמעין ראש מדינה, מעל לראשו של נשיא טאיוואן. זהו הישג פוליטי לג'נג, ולבייג'ינג.

תרחישים לעתיד

הביקור משתלב במסגרת רחבה של דיון על עתיד יחסי סין-טאיוואן, הנע בין מספר תרחישים אפשריים. מנקודת מבטה של טאיוואן, הוויכוח מתמקד בעיקר בין הכרזת עצמאות פורמלית לבין המשך הסטטוס קוו. עם זאת, עצמאות נתפסת כאפשרות בלתי סבירה בעתיד הנראה לעין, בשל הסבירות הגבוהה שתוביל לעימות צבאי מסוכן. מנגד, אף שהסטטוס קוו הוא יעד שמקדמים גורמים פרגמטיים בטאיוואן, וביניהם ג'נג, הוא אינו מקובל עוד על בייג'ינג. בהתבטאויות חוזרות, ובכללן נאום השנה החדשה של 2026, הדגיש שי ג'ין-פינג כי האיחוד עם טאיוואן הוא "[בלתי ניתן לעצירה](#)", והשאלה מבחינתו אינה האם יתרחש, [אלא מתי](#).

מנקודת המבט הסינית, שני תרחישים אחרים עומדים במרכז: איחוד בדרכי שלום או סיפוח בכוח. האפשרות הצבאית, [שלעיתים נקשרת לשנת 2027 כחלון הזדמנויות פוטנציאלי](#), עשויה לכלול פלישה, מצור או בידוד, אך היא [כרוכה בעלויות](#) צבאיות, כלכליות ופוליטיות גבוהות, שלא ברור האם סין מוכנה לשאת בהן בשלב זה. לפיכך, האופציה המועדפת מבחינת בייג'ינג היא איחוד בדרכי שלום, שישען על שילוב בין תמריצים כלכליים לאיום מרומז. ביקורה של ג'נג מדגים כיצד סין פועלת לקדם תרחיש זה באמצעות דיאלוג פוליטי, המוצג כאפשרות המשתלמת והיציבה ביותר עבור כלל הצדדים.

סיכום: דיאלוג כזירה נוספת במאבק

ביקורה של ג'נג לי-וון בבייג'ינג אינו משנה את יסודות המאבק על עתיד טאיוואן, אך הוא מדגיש את אופיו המשתנה. לצד ההרתעה הצבאית, סין נוקטת יותר ויותר אמצעים פוליטיים, כלכליים ותודעתיים, בניסיון לעצב את המציאות במצר ועבורה, הביקור היה מהלך נוסף במסגרת אסטרטגיה ארוכת טווח לקידום איחוד בתנאים נוחים עבורה. בה בעת, הביקור חשף את עומק הפיצול הפנימי בטאיוואן, את מגבלות האסטרטגיה האמריקאית, ואת יכולתה של בייג'ינג לפעול מחוץ לערוצים הדיפלומטיים הרשמיים. עבור ראשת האופוזיציה הטאיוואנית, ג'נג, מדובר בניסיון להציע נתיב פרגמטי להפחתת מתחים. השאלה המרכזית נותרת בעינה: לא האם ניתן לקיים דיאלוג בין הצדדים, אלא מי יכתיב את תנאיו ומה יהיו השלכותיו על עתיד טאיוואן.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט.